

YEDİKITA

AYLIK TARİH VE KÜLTÜR DERGİSİ
MAYIS 2026 - SAYI 213

YAYINCI
ÇAMLIÇA BASIM YAYIN VE TİC. A.Ş.

Adına İmtiyaz Sahibi AHMET TEMİZ
Yayın Yönetmeni (Sorumlu) KEMAL ERKAN
Yayın Editörü VEYSEL SEKMEN
Editörler R. KEMAL SUBAŞI
EMRE BOYACI
Dijital İçerik Editörü TUNAHAN KANICI
Yayın Danışmanları DR. SELMAN SOYDEMİR
İBRAHİM COŞKUN
Tasarım SÜLEYMAN KÖKLÜ
Kurumsal İletişim MURAT SAFRAN
Web AURORA BİLİŞİM

KÜTÜPHANE VE ARŞİV

Çamlıca Araştırma Kütüphanesi
www.camlicalibrary.org

YÖNETİM YERİ

Çamlıca Basım Yayın ve Tic. A.Ş.
Bağlar Mah. Mimar Sinan Cad. No: 54
Güneşli - Bağcılar / İSTANBUL
Sertifika No: 46592

REKLAM

MURAT SAFRAN
murat.safiran@camlicabasim.com

BASKI

Çamlıca Basım Yayın

YAYIN SÜRESİ-TÜRÜ

Aylık-Yerel Süreli
ISSN 1308-5379

AVRUPA (ALMANYA)

ENDER GMBH, Melatener Weg 18 - 50825 KÖLN
Tel. +49 221 690 58 90
www.camlicakitap.de / abone@camlicakitap.de

AVRUPA (HOLLANDA)

Çamlıca Kitap B.V. Bemmelseweg 67 6662 PE Elst-GLD
Holland / info@camlicakitap.nl / www.camlicakitap.nl

YEDİKITA Dergisi'nin bütün yayın hakkı, Çamlıca Basım Yayın ve Tic. A.Ş.'ye aittir. Dergide çıkan yazılar kaynak gösterilerek iktibas edilebilir. Yayınlanan reklamların her türlü mesuliyeti, sahiplerine aittir.

İRTİBAT VE ABONE

abonemerkezi@camlicabasim.com

Yazı İşleri (0212) 657 88 00

WhatsApp Hattı 0530 285 38 04

ÇAMLIÇA BASIM YAYIN VE TİC. A.Ş.

Ziraat Bank IBAN TR81 0001 0021 0550 7231 7750 02

yedikita.com.tr editor@yedikita.com.tr

f i x v / yedikitadergisi

Yeni bir okuma deneyimi için
dijital sayılarımız
Çamlıca Kitap uygulamasında

Yedikitadan...

V

ikingler denildiğinde akla savaşçılar, akınlar ve uzun gemiler gelir. Bugünkü İsveç, Norveç ve Danimarka'yı kapsayan İskandinavya'da yaşayan Vikingler; Baltık kıyılarından Britanya'ya,

İzlanda'dan Kuzey Amerika'ya kadar uzanan geniş bir coğrafyada yelken açmışlar, bununla yetinmeyerek Avrupa içlerinden Akdeniz'e ulaşmışlardır.

Bizim için Vikingleri enteresan kılan ve onları dosya konusu olarak ele almamıza vesile olan husus, Müslümanlar ve Türklerle kurdukları münasebetlerdir. Batıda Endülüs'e, doğuda Hazar Denizi'ne kadar uzanan Vikingler, İslâm dünyasıyla önce savaşmış; zamanla bu mücadeleler, yerini asırlarca sürecek ticarî münasebetlere bırakmıştır.

Ticaret vasıtasıyla İslâm dünyasıyla güçlü bir bağ tesis etmişlerdir. İskandinav topraklarında bulunan ve Müslümanlara ait olduğu bilinen 800 bini aşkın gümüş sikke, Vikinglerle İslâm dünyası arasındaki ticaretin ulaştığı boyutu göstermesi bakımından dikkat çekicidir.

Müslümanlarla yaptıkları ticaret sayesinde en parlak devirlerini yaşayan Vikinglerin, İslâm dünyasıyla tesis ettikleri bu köprü, gönül dünyalarına da sirayet etmiş; onların İslâmiyet'le tanışmasına, hatta içlerinden bir kısmının Müslüman olmasına vesile olmuştur.

Vikinglerin şaşırtıcı ticareti, savaşları ve daha pek çok yönü, bu ayki sayımızda sizleri bekliyor. İstifadeli okumalar diler; Kurban Bayramı'nızı tebrik ederiz.

içinde

MAYIS 2026
sayı

213

28-45

ŞAŞIRTICI TİCARET
VIKİNGLER VE MÜSLÜMANLAR

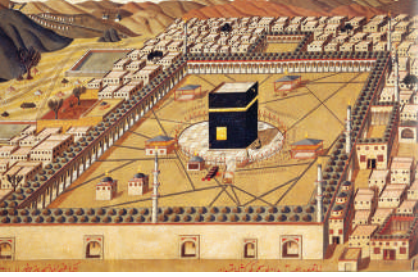
EMRE BOYACI

ekiler

6
AYIN GÜNÜ
MEHMED ŞEVKİ

8
YAZIHANE
DENİZDE TOP GÜLLESİ
SEKTİRMEK DE N'OLA?
ARIF ZİYA ARDIÇ

10
İFO
BİLGİSAYARIN ATASI
USTURLAP
VEYSEL SEKMEN

12
TUZLA MURAT HÜDÂVENDİGÂR
KÜLLİYESİ
VEYSEL SEKMEN

20
DÜNYAYI ALBÜME
SİĞDIRMA FİKRİ
EXCURSIONS DAGUERRIENNES
TUNA SER

46
ÂNIN HİKÂYESİ
SADAKAT NİŞANESİ
SURRE'NİN SON SEFERİ
TUNA SER

48
PEYGAMBER ÂŞİĞİ DEVLET
ADAMI ÂTIF EFENDİ
AHMET TEMİZ

54
"ALLAH'IM! EVLADIM
MAHMUD'UN İLMİNİ ARTIR!"
OSMAN DOĞAN

56
İKİNCİ ENDÜLÜS
GİRİT EMİRLİĞİ
VEYSEL SEKMEN

62
TARİH AMBARI
MUSTAFA DEDELER

64
DEVREK BELEDİYE BAŞKANININ
ÇANAKKALE'DE ŞEHİT OLAN
OĞLU
AHMET YURTTAKAL

69
BERCESTE

70
MEKKE-İ MÜKERREME
ULEMASINDAN MEKTUP VAR!
YASİN ODABAŞI

76
TESTGÂH
AÇLIK VE KITLIK
AHMET SARBAY

78
BULMACA
SELMAN ASLAN

17 MAYIS 1897

DÖMEKE MUHAREBESİ KAZANILDI

Bu zaferle birlikte Osmanlı ordusunun, Batılı devletler tarafından sanıldığı gibi zayıf olmadığı anlaşılmış, ayrıca Sultan İkinci Abdülhamid Han'a "Gâzî" ünvanı verilmişti...

- **1881**
1877-78 Osmanlı Rus Harbi'nden sonra yapılan Berlin Antlaşması'yla, Teselya ve Narda, Yunanistan'a verildi.
- **16 Şubat 1897**
Gözünü Yanya ve Girit'e diken Yunanistan, Girit'e asker çıkararak adayı işgal ettiğini bildirdi.
- **17 Nisan 1897**
Yunan askerlerinin çeteler hâlinde Müslüman ahaliyi katletmesi ve sınırlarda sürekli karışıklıklar çıkarması üzerine, Osmanlı Devleti, Yunanistan'a savaş ilân etti.
- **18 Nisan 1897**
Müşir Edhem Paşa emrindeki Osmanlı ordusu, dört koldan taarruza başladı.

● 25-28 Nisan 1897

Osmanlı ordusu önce Yenişehir, ardından Tırhala'yı ele geçirdi.

● 8 Mayıs 1897

Osmanlı birlikleri, stratejik öneme sahip olan liman şehri Volos'a girdi. Osmanlı ordusu karşısında tutunamayan Yunan birlikleri, Dömeke'ye doğru çekilerek savunma hattı kurdu.

● 17 Mayıs 1897

Yunan ordusuna son darbeyi vurmak isteyen Osmanlı ordusu, sabahın erken saatlerinde taarruza geçti. Ağır bir yenilgi alan Yunan ordusu, mevzilerini terk ederek dağınık bir şekilde dağlık araziye çekildi. Osmanlı ordusunun ilerleyişi karşısında endişeye kapılan Avrupa devletlerinin araya girmeleri üzerine, 18 Eylül'de barış antlaşması imzalandı.

MAYIS'TA BAŞKA NE OLDU?

2
MAYIS
636

● Hz. Ömer (r.a.) zamanında İslâm ordusu, Kudüs'ü fethetti.

8
MAYIS
1945

● İkinci Dünya Savaşı'nın Avrupa cephesi sona erdi.

14
MAYIS
1566

● Cerbe Deniz Muharebesi, Osmanlı zaferiyle neticelendi.

29
MAYIS
1453

● Fatih Sultan Mehmed Han, İstanbul'u fethetti.

DENİZDE TOP GÜLLESİ SEKTİRMEK DE N'OLA?

Kritovulos - 1465

Fatih Sultan Mehmed Han'ın İstanbul'u fetih hazırlıklarında ve kuşatma günlerinde gösterdiği azim, gayret ve uyguladığı askerî taktikler herkeşçe malumdur. Gayretin olduğu yerde muvaffakiyet kaçınılmazdır.

Bu övülen kumandan, özellikle topların kullanımında çığır açmıştı. Zira o güne kadar orduların top kullanımı söz konusuydu ama topların tesiri çok sınırlıydı. Sultan Mehmed'in döktürdüğü toplardan bilhassa Şâhî Topu, büyüklüğü ve yıkım gücüyle devrinde en teknolojik silahtı. Keza havan topu kullanımıyla da aşirtma usulü atışlar yapılıyordu...

Bütün bunların yanında pek bilinmeyen bir top atışı usulü vardı ki temeli, çocukların derede taş sektirmesine dayanıyordu. Sultan, fetih hazırlıkları sırasında inşa ettirdiği Rumeli Hisarı'na, izinsiz geçmeye çalışan gemilerin su kesimini vurabilecek kabiliyette atış yapabilen toplar yerleştirtti. Bu toplardan atılan güller, su üzerinde seke seke ilerliyordu. İşte devrin Bizanslı tarihçilerinden Kritovulos'un kaleminden, denizde seken top gülleri hakkındaki bilgiler...

[Fatih Sultan Mehmed Han] Her şeyi iyice düşündükten, inceledikten ve inceden inceye hesapladıktan sonra, hisarın yapımı için en uygun yerin orası olduğuna kanaat getirerek inşaat alanını işaretledi. Hisarın yeriyle kaplayacağı alanı, temellerini, kulelerle burçların arasındaki uzaklıkları, barbataları, kapıları ve her şeyi istediği gibi planladıktan sonra inşaatın sorumluluğunu vezirlerine paylaştırdı. İnşaata en kısa zamanda bitirmelerini emrederek en iyi çalışanlarla işlerini ilk bitirenlere armağanlar vermeyi vaat etti. Hisarın deniz tarafının inşaatını kendisi üstlendi.

Hisarın yapımı, bahar mevsiminin ortalarında, çok sayıda işçi çalıştırılarak, büyük masraflarla, büyük bir hevesle ve yarış içinde başlayarak yaz mevsiminde bitirildi. O zamana kadar yapılmış hisarların içinde, her bakımdan en sağlamı, en güvenlisi ve en tanınmış oldu. Özenle seçilerek bir araya getirilen çok büyük taşlarla inşa edildi; bağlantılarında bol demirle kurşun kullanıldı. Özellikle çok sayıda yüksek ve sağlam yapılmış burçlarla, kalın tabyalarla, yüksek ve kalın sur duvarlarıyla güçlendirildi.

Sur duvarları, en geniş kesiminde on iki piheis (arşın) eninde ve bunun dört misli yüksekliğindeydi.

> İngiltere'nin
Portsmouth şehrindeki
Fort Nelson
Müzesi'nde sergilenen
ünlü Şahi Topu
(Fotoğraf: Tunahan
Kancı)

Boyutları bir hisardan ziyade, müstahkem bir şehre yakışırdı. Hisarın planı, arazi hafifçe meyilli olduğundan, dik açısı yukarıdaki tepede bulunan bir dik üçgen şeklindeydi ve buradaki büyük ve güçlü burç iki kenarını birleştirip koruyordu. Tabanındaki diğer köşeler aşağıda, deniz kıyısındaydı ve sahile paralel uzanan kenarının uçlarında bulunuyordu. Buralarda da güçlü ve büyük iki burç vardı; ayrıca sahildeki sur boyunca köşelerdekiler kadar yüksek olmasalar da aynı derecede sağlam başka burçlar sıralanıyordu.

Sultan, boğazdan geçmek isteyen gemileri batırabilmek üzere denize yöneltilmiş topları yerleştirdiği sahil tarafının mümkün olduğunca geniş olabilmesi için bu biçimi ve mevkiyi seçmişti. Ayrıca bu şekilde yukarı taraftaki tepeye de hâkim olarak, barbatalarda bulunan askerlerini yüksekten yapılacak saldırılardan korumak üzere düşmanları olabildiğince uzakta tutabilecekti.

Sultan, anlattığımız şekilde hisarı bitirince içini yaylar, oklar, kargılar, küçük ve büyük kalkanlar ve buna benzer her türden birçok silahla donattı. Bunun dışında, iç ve dış surlarla burçlara büyük ve küçük mancıklar ve toplar yerleştirdi. En büyük topları, sahil tarafındaki surun altında, sık aralıklarla ve denize dönük yerleştirdi. Geçişleri kontrol edebilmek üzere topların tümü aynı yöne bakmıyordu. Solda yerleştirilmiş olanlar sağa, sağda yerleştirilmiş olanlar da sola yöneltilmişti ve her biri ayrı noktaları hedefliyordu.

Toplar muazzam büyüklükte yuvarlak taşlar fırlatıyordu ve bu taşlar su yüzeyinde kayar gibi ilerleyerek karşı hisara kadar ulaşabiliyordu. Menzilleri buraya kadar ulaşan karşı hisardaki topların da kullanılmasıyla, geceli gündüzlü aralıksız izlenen boğazdan sadece ticarî gemiler, triremeler (üç sıra kürekçiye -toplam 170 kürekçi- sahip, hızlı ve çevik antik savaş gemileri) ve başka türden ticarî mal taşıyan gemiler değil, en küçük bir sandal bile hisar komutanından izinsiz geçmeye kalksa parçalanır, mahvolur ve denizin dibini boylardı.

Sultan, hisar inşaatını bu şekilde tamamlayarak iki kıtayı birleştirip geçide hâkim olmayı başardı. Hisarı çok iyi donatıp silahlandırarak her bakımdan istila edilemez, daha doğrusunu söylemek gerekirse istila edilmesi imkânsız hâle getirince, yeterli sayıda asker yerleştirdi, en güvendiği adamlarından birini komutanlığına getirdi. Topların işlerini, iyi bilen, deneyimli uzmanlara emanet etti ve sonbahar mevsiminin bitimine doğru Adrianapolis'e [Edirne] geri döndü. Saltanatının ikinci yılı [1451/2] da bu şekilde bitmek üzereydi. ■■

Kaynak: *Kritovulos Tarihi*, (Çeviri: Ari Çökana), İstanbul 2013.

SADAKAT NİŞANESİ SURRE'NİN SON SEFERİ

Osmanlıların, mukaddes topraklara duyduğu saygı ve sadakatın en anlamlı nişanelerinden biridir Surre

Alayı. Lügatte, kıymetli eşyaların konulduğu kese anlamına gelen surre, her yıl hac mevsimi öncesinde Haremeyn ahalisine dağıtılmak üzere gönderilen para, altın ve hediyeleri ifade eder. Kendilerini Hâdimü'l-

Haremeyn olarak gören Osmanlı padişahları, bu

hizmeti asırlar boyunca, büyük bir ihtimamla sürdürmüştü. Surre Alayı, Mekke-i Mükerrerme'ye

son olarak 1915 yılında ulaşmış; savaş ve bölgedeki

karışıklıklar sebebiyle 1916'da gönderilen alay,

Medine-i Münevvere'den öteye geçememiş, 1917

ve 1918'de ise ancak Şam'a kadar ulaşabilmişti.

Görselde, 1915 tarihli son Surre Alayı'nın, Mekke-i

Mükerrerme'ye salimen varışı ve teslimi tasvir

edilmekte. Bu sahne, asırlardır devam eden hürmet

geleneğinin hüznünlü bir vedası niteliğinde...

SEÇEREK OKUMAK

Bir gün bir çocuk, babasına şöyle sorar:

“Bir kitap okudum ama zihnimde kitaptan hiçbir şey kalmadı.”

Babası, bir hurma uzatır ve yemesini ister. Hurmayı yedikten sonra evladına sorar:

“Şimdi sen büyüdün mü? Tırnakların, saçların uzadı mı mesela?”

“Hayır.”

“Herhangi bir gelişme hissetmedin.

Fakat o hurma, mideye indiğinde parçalanır, hazmedilir. Bir kısmı kana karışır, bir kısmı enerji olur. Bir kısmı depolanır, uzun vadede ete, yağa kemiğe dönüşür. Beyin, kalp, kaslar ve diğer organlar, bu enerjiyi kullanır. Gıdanın niteliğine göre olumlu veya olumsuz olarak etkilenir.”

“Okuduğum kitap da böyle mi oluyor?”

“Evet. Okudukların, kalbe ve zihne ulaşır. Kelime dağarcığını zenginleştirir, bilgi ve marifetini artırır. Konuşma ve yazma üslubunu değiştirir. Okuduğun metinler, unuttuğunu sandığın bilgiler, zaman içinde fikrini, inancını, ahlâkını, davranışını etkiler.”

“Her ne kadar ben hissetmesem de.”

“Evet, hissetmesen de okudukların, seni değiştirir. O yüzden seçerek, tavsiyelere dikkat ederek okumalısın.”

**Orhan Bey'in zevcesi,
Murad Hüdâvendigâr'ın
validesi Nilüfer
Hatun'un, meşhur
seyyah İbn Battûtâ'nın
eserinde konu
olduğunu; İznik'e
fetihten birkaç
yıl sonra gelen
seyyahın, Nilüfer
Hatun'un huzuruna
kabul edildiğini,
seyahatnâmesinde
ondan “sâliha ve
fâzıla bir hanım” diye
bahsettiğini...**

BİLİYOR
MUYDUNUZ?..

SÖZLERİN ASILLARI

AYYUKA ÇIKMAK

Bir durumun, hadisenin veya bilginin herkes tarafından duyulur hale gelmesi, gizlenemeyecek kadar yayılması anlamında kullanılır. Genellikle olumsuz durumlar için tercih edilir.

Arapça kökenli olan “Ayyuk”, kelime anlamı olarak gökyüzünün en yüksek noktası veya Süreyya yıldız kümesinin yakınında “keçi yıldızı” da denilen, parlak bir yıldızdır. Astronomide, göğün en yüksek katı kabul edilir, edebiyatımızda mecazî olarak “zirve” manasında kullanılmıştır.

Kısacası, bir şey “ayyuka çıkmışsa”, artık o konunun gizli saklı tarafı kalmamış, konu zirve yapmış ve herkesin diline düşmüş demektir.

Kadı Beyzavî Hazretleri'nin tefsirinde yer alan, Hz. Ömer (r.a.) Efendimiz ile alakalı şu şiir, ayyuk kelimesinin kullanımı için güzel bir misaldir:

*Resul seçti ikinci yâr, âdil Ömer'i
Daima hakkı korur, mahvederdi bâtili*

*Hakkı bâtildan ayırmak verilmişti Faruk'a
Sancağının ucu ta erişmişti ayyuka*

İMTİHANSIZ İŞ

18. yüzyılın meşhur simalarından Kethüdazade Ârif Efendi, eski kazaskerlerden birisinin oğluna, uygun bir iş vermesi için dostu olan şeyhülislama bir mektup yazar. Şeyhülislamdan cevap gelir: “İmtihana girsin, kazanırsa münasip bir yer buluruz.”

Bu cevap karşısında hiddetlenen Kethüdazade, karşılaştıkları ilk anda şeyhülislama çıkışır:

“Sen, bu makama imtihanla mı geldin de sana gönderilenleri imtihana tabi tutuyorsun?”

Şeyhülislam tebessüm ederek şu cevabı verir:

“Beni de işte onun için bir türlü adam yerine koymuyorlar da bu tür ricalarla istiskal ediyorlar (önemsemiyorlar) ya!”

ANLADIN MI?

Aristoteles ders esnasında, öğrencilerinden birine bir meseleyi en ince ayrıntısına kadar izah ettikten sonra sorar:

“Anladın mı?”

“Evet...” der öğrencisi.

Aristoteles:

“Ama sende anladığına dair bir işaret göremiyorum.”

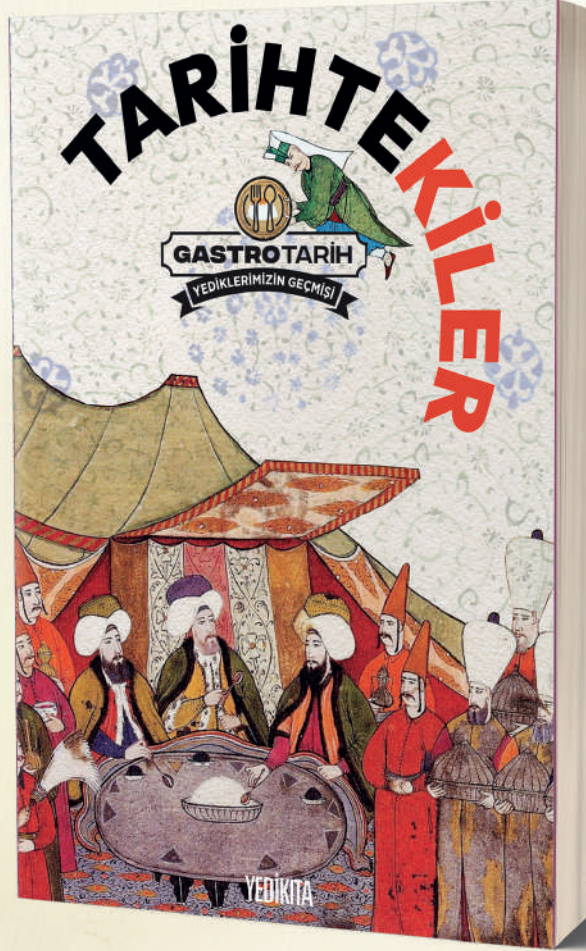
Öğrencisi “O işaret nedir?” diye sorunca:

“Güler yüz evladım, güler yüz... Anlamış olsaydın sevinirdin.” der.

Çadırdan Saraya Gıdanın Serüveni

TARİHTEKİLER

Lezzetli bir kültürün izinde, tarihin kalplere işleyen rayihasıyla harmanlanmış sofralara misafir olmaya hazır mısınız?..

Çamlıca Kitap
mağazalarında ve
camlicakitap.com'da

YEDİKITA
kitaplığı
Tarihi Sevdiiren Kitaplar...

*İlmine mağrûr olanlar kaldı aşkdan bî-nasîb
Aşkın bir lem'asınâ ermez ol bî-çâreler*

Eşrefođlu Rumî

*İlmiyle mağrur olanlar, aşktan nasipsiz kaldı;
aşkın bir kıvılcımına bile erişemez, o biçareler.*

Açlık ve Kıtlık

Yetkili zevatın açıkladıklarına göre; günde 1.500 ton, yılda 542 bin ton ekmek israf edilmekteymiş. Neredeyse bir günde 1 milyondan fazla insanı doyuracak miktardır bu... Yapılan bütün ikazlara rağmen bu israf devam ediyormuş. Bu ayki testgâhımızda, tarihte yaşanmış açlık ve kıtlıklara yer verdik. Günümüzde bunlardan biri yaşansa idi, aynı israf yapılır mıydı dersiniz?..

1- Dedelerimiz dua ederlerken “Yâ Rabbi! Memleketimizi ‘killet-i bârân’dan, ‘kaht ü galâ’dan muhafaza eyle!” derlerdi. Killet-i bârân; yağışların azalması, galâ; pahalılık demektir. Kaht ne demektir?..

- a-Açlık
- b-Fakirlik
- c-Kıtlık
- d-Salgın hastalık

2- Hazret-i Yusuf döneminde sadece Mısır değil, civar ülkelerde de şiddetli kıtlık yaşanır. Meselâ Hamîrî (Himyerî) hükümdarlarından Zu Şefer’in kızı Tâce, Mısır’dan tahıl getirmesi için adamlarını gönderir. Uzun süre beklemesine rağmen dönen olmaz. Muazzam hazinesi, hiçbir işe yaramaz. Kadıncağz, yaşadıklarını bir taşa yazdırıp sonrakilere ibret olsun diye mezarına koydurur. “Servetim, beni besleyemediği için ölüyorum. Acaba dünyada benden başka hangi kadın, bu kadar muhteşem zinetler içinde açlıktan ölmüştür?..” diye

hayflanır. Denildiğine göre, son çare olarak bütün incilerini öğütüp bir avuç unla karıştırıp ekmek yaparak yer. Bu ibretlik hadise, nerede yaşanmıştır?..

- a-Yemen’de
- b-Saksonya’da
- c-Çin-i Maçın’da
- d-Acem diyarında

3- M.Ö. 436 yılında İtalya’da, Etrüsk devleti topraklarında korkunç bir kıtlık yaşanır. Başkent Roma’yı ayakta tutmak için civar bölge insanların tahıllarına el konulur. Onlar helak olurken Roma bir süre ayakta kalır. Sonrasında Roma ahalisi de açlıktan kıvrınmaya başlar. Bu sırada kralın dikkatini bir şey çeker. Etrafındaki insanlar, birer ikişer ortadan kaybolmaktadır. Vaziyet, kısa sürede anlaşılır. Ne olmuştur?..

- a-Fırsatını bulan, gizlice şehirden kaçmaya başlamıştır.
- b-Tiber Nehri’ne atlayıp intihar etmişlerdir.
- c-Yiyecek azalması diye yaşlıları öldürmüşlerdir.
- d-Hepsi

4-1055 yılında Şii Büveyhiler zamanında Bağdat ve civarında büyük bir kuraklık ve peşinden, uzun süren bir kıtlık yaşanır. Hükümdar Ebu Mansur Fülâd'ın uyguladığı yanlış ekonomik politika yüzünden iş çıkırından çıkar; ticaret yolları kapanır. Stokçuluk yüzünden Bağdat'a gıda girmez olur. Halkın daveti üzerine harekete geçen Selçuklu Devleti, kısa zamanda ortalığı rahatlatır. Nasıl?..

- a-Ticaret yollarına yuvalanan eşkıyayı sürekliliğiyle ortadan kaldırır.
- b-Bağdat ve civarındaki stokçuların mallarına el koyarak halka dağıtır.
- c-Uzak yerlerden tahıl getirir.
- d-Hepsi

5-300'lü yıllarda Almanya'da yaşanan kıtlık sonucu, büyük bir açlık yaşanır. Öyle ki bütün toplumsal değerler birbirine girer. Çocuklar, aileleri tarafından terk edilir. Sahipsiz çocuklar kaçarılır. Yaşanan bu acı hadiseleri anlatan bir masal ortaya çıkar. Konusu; ormanda yaşayan yamyam bir cadının, iki küçük çocuğu yemek istemesidir. Hangi hikâyede geçer?..

- a-Hansel ve Gratel
- b-Lorel ve Hardi
- c-Edi ile Bûdü
- d-Bremen Mızıkacıları

6-Orta Çağ Avrupası'nda kıtlık ve açlık, çok sık görülürdü. Bu yüzden pek çok insan hayatını kaybederdi. Tarihçilerin anlattığına göre 1348-1375 yılları arasında İngiltere'de ortalama hayatta kalma süresi 17-18 yıl idi. İnsanları helak eden açlığa sebep ne idi?..

- a-Yetersiz imkânlarla tarım yapılması
- b-Derebeylerin stokçuluk yapması
- c-Krallların umursamazlığı
- d-Hepsi

7-Fransa'da 14. Lui döneminde yaşanan kıtlık, büyüktür. Kral, halkın iştahını temin etmek ve Paris'e bol miktarda buğday depo etmek için bir komite kurdurur. Başına da

şehrin jandarma komutanı Beaumont'u tayin eder. Komite, başlangıçta un ve tahıl fiyatlarını sabit tutar. Ancak uzayan kıtlık yılları için çare değildir. Bu sefer fiyatları serbest bırakırlar. Halk birbirine girer, açlıktan ölmeyenler, kavgalar sırasında ölür. Bu savaş, tarihe hangi adla geçmiştir?..

- a-Ekmek Kavgası
- b-Un Savaşı
- c-Buğday Meydan Muharebesi
- d-Tahıl Savaşları

8-1800'lü yıllarda İrlanda ahalisinin temel gıdası patatestir. Tarlalara dadanan bir bakteri, bütün mahsulatı çürütür. Müthiş bir açlık başlar. Zaten fakir olan ahali perişan olur. Komşusu İngiltere, dönüp bakmaz bile, Avrupa'nın diğer ülkeleri seyrederek. Bu sırada çok uzaklardan güçlü bir el yardım için uzanır. Osmanlı padişahı Sultan Abdülmecid Han, kendi hesabından alelacele 5 yük gemisini tahilla doldurup 10 bin altın gönderir. İngilizler, gemilere mani olurlar. Gemileri komuta eden paşamız, ne yapar?..

- a-İngilizlerle savaşa tutuşur.
- b-Malları İngilizlere teslim eder.
- c-Yükünü gizlice, bir başka İrlanda Limanı'na boşaltır.
- d-Mecburen geriye döner.

9-İnsanlar, kıtlık zamanını kolay atlatabilmek için ilginç yöntemler bulmuşlardır. Meselâ İtalya'nın kuzeyinde bilinen "polenta" yemeğinde, mısır unu ve ormandan toplanmış ısırgan otu yahut benzeri otlar kullanılmışlardır. 1918 yılında Finlandiya'da insanlar, rendeledikleri bir nesneyi unla karıştırıp yiyorlar ve uzun süre açlık hissetmiyorlardı. Una karıştırdıkları ne idi?..

- a-Ağaç kabukları
- b-Hindistan cevizi
- c-Patates
- d-Mercimek